

26. 3. 2023–2. 4. 2023 * LIII * 2233

Župnijski list stolne župnije

~ Ljubljana Sv. Nikolaj ~

5. POSTNA NEDELJA

»Dokler dihamo, upamo.« Ta latinski pregovor, ki naj bi ljudem vzbujal zaupanje, ves ostaja v mejah čisto človeškega življenja. Pa je že to veliko vredno, če se zavedamo, da sta nam tako dih kot upanje podarjena, da ju ne ustvarjamo sami. Tudi marsikateri neveren človek, ki govori, da je s smrtjo konec življenja, zna živeti po vesti, pošteno in odgovorno. Tak dejansko ni povsem brez vere; v njem je že težnja k dobremu in s tem k neminljivosti. Kdor niti tega ne zna ali noče, dejansko živi v smrti; čas mu bo pobral čisto vse. Vrsta religij večnost življenja in pot vanjo le slutiti, jo obljublja, ne more pa je tudi dati; zato jim pravimo predkrščanske. Tudi prerok Ezekijel kot človek slutnje nejasno govori, kako bo Bog vzdignil svoje ljudstvo iz grobov, v katere so padli, ker so Boga zapustili, pa človek ne ve, ali je mislil, da iz zagrenjenosti v veselje, iz brezvoljnosti v navdušenje, iz moralne zmedenosti v urejenost, iz sebičnosti v zavest skrupnosti Božjega ljudstva. Pavel pa čisto

naravnost pove, da brez besede in duha Jezusa Kristusa ne moremo v življenje, ampak ostajamo v objemu minljivosti, te prve smrti.

Zgrešeno mišljenje in ravnanje ne more biti vseč Bogu, nikdar ne more privedi do osrečujočega cilja. Nihče ne more sebi odpustiti, ne sebe posvetiti. Božja ljubezen se ga mora dotakniti z odrešilno močjo. Prizadevanje za moralnost je znamenje, da smo prav razumeli Božje povabilo. Maziljenje s Svetim Duhom je prestop iz greha v ljubezen do kreposti, iz minljivosti v začetek večnega. Če ne bi bilo vstajenja od mrtvih, bi celo moralno prizadevanje izzvenilo v brezcilnost. Ostajanje v grehu pa je dejanska, druga smrt. Oživenje Lazarja je potrditev, klic Božje ljubezni in opora za lažje sprejetje rešnice o vstajenju telesa, ki se posvečuje s Kristusovim duhom in telesom. Jezus pravi: Ni najbolj pomembno zmagati, ampak se truditi: s tem raste duhovna moč. Zmagal pa je on.

Anton Slabe

VELIKI TEDEN IN CVETNA NEDELJA

Zadnji teden postnega časa se imenuje **veliki teden**. Ime so začeli uporabljati na vzhodu v 4. stoletju. Sveti Janez Zlatousti razlaga, da so ta teden začeli imenovati tako zato, ker so v njem postali deležni neizmernih darov. Veliki teden je namenjen obhajanju spomina na Kristusovo trpljenje, od trenutka njegovega mesijanskega vstopa v Jeruzalem. S posebnimi obredi so začeli obhajati spomin na Gospodovo trpljenje najprej v Jeruzalemu. Tam so verniki obiskovali kraje, kjer je Kristus trpel, tam so prebirali evangeljska poročila in dramatično predstavljali posamezne dogodke. Ta navada je prešla tudi v druge cerkve in pod različnimi vplivi so se razvijali obredi velikega tedna v raznih cerkvah precej samostojno.

Veliki teden se začne s **cvetno nedeljo**. Vsebino te nedelje izražajo pozdravne besede duhovnika na začetku obredov: *»Zbrali smo se, da bi z vso Cerkvijo nekako vnaprej doživeli Kristusovo velikonočno skrivnost, to je njegovo trpljenje in vstajenje. V ta namen je Jezus slovesno prišel v svoje mesto Jeruzalem.«*

Tu sta izraženi obe najpomembnejši prvini velikonočne skrivnosti: ponižujoče Kristusovo trpljenje in zmago-slavje Kristusa Kralja.

Zmagoslavna procesija duhovnikov in vernikov je nastala v Jeruzalemu, na zahodu pa so jo uvedli ob koncu 8. stoletja ter ji pozneje dodali še obred blagoslova zelenja. Zelenje je znamenje našega srečanja s Kristusom zmagovalcem in uvod v zmago-slavno eshataloško srečanje. Blagoslovljeno zelenje, ki ga verniki nesejo na svoje domove, je zunanje znamenje njihovega notranjega razpoloženja in pripadnosti Kristusu.

Procesija pomeni anticipiranje velike noči, saj vzklika Kristusu zmagovalcu nad smrtjo, ki prihaja v Gospodovem imenu. Na začetku procesije nosijo nezakrit, okrašen križ, ki je znamenje zmage, življenja nad smrtjo. In prav to zdaj slavimo, zato se zbiramo okrog križa. Ta zmago-slavni značaj izraža psalm: *»Vsa ljudstva glasno ploskajte ...«,* kakor tudi himna: *»Slava ti, hvala in čast, o Kralj naš, Kristus rešitelj, ki ti mladostni je cvet klical hozana v pozdrav.«*

Vse to nam pomaga, da se lažje vživimo v razpoloženje množice, ki je vzklikala Kristusu. To zmago-slavje je doseženo za ceno Kristusove krvi. Pozdravljamo trpečega Kristusa, ki je trpljenju pridružil slavo. Prav to nasprotje med slavnim zmago-slavjem in žalostnim trpljenjem je značilno za ves veliki teden.

Procesija naj bo primerno dolga, da se lahko razvije po poti v župnijsko cerkev. Slovesni vhod v cerkev je hkrati pristop k evharistični daritvi. Procesija nas pripelje k oltarju, kjer se ponavzočuje velikonočna skrivnost v živi stvarnosti. Bogoslužje te nedelje tesno povezuje Kristusovo trpljenje in njegovo kraljevanje.

Z vsebino te nedelje se sklada poročilo o Kristusovem trpljenju, ki ima v bogoslužju središčno mesto. Zato mora biti petje ali branje tega poročila zelo skrbno pripravljeno. Poročilo o Kristusovem trpljenju je vedno novo. Poslušamo ga vedno drugačni ljudje. Poskušamo ga vedno globlje dojeti in doživeti in vemo, da je posebnost tega trpljenja to, da se je vse zgodilo zaradi nas in zaradi našega zveličanja.

*Iz: France Oražem,
Leto Kristusove skrivnosti*

STOLNICA – NAŠ DOM

Stolni dekan in generalni vikar Janez Anton Dolničar – drugi del

Dolničar je bil velik ljubitelj knjig, že v študijskih letih je v svoje zapiške predavanj v Rimu natančno navajal naslove kupljenih knjig, razdeljene po strokah. Ko je ob ustanovitvi Akademije operozov postal njen član (njegovo geslo je bilo: Non perit ulla dies, noben dan ne sme biti izgubljen), si je osebno prizadeval uresničiti pravilo akademije, ki člane spodbuja k prostovoljnemu zbiranju knjig za vsem dostopno knjižnico. 30. maja 1701 je postal soustanovitelj prve ljubljanske javne znanstvene (škofijske) knjižnice, skupaj s proštom Janezom Krstnikom Prešernom in škofom Herbersteinom, ki je naslednjega dne odšel iz Ljubljane, svojo knjižnico pa zapustil v javno uporabo. Dolničarjeve knjige s podpisi (starejše Dolnitscher, mlajše Thalnitscher) so še danes v Semeniški knjižnici.

Kot ljubitelj in poznavalec umetnosti pa se je izkazal zlasti ob zidavi in opremljanju nove stolnice. Kot generalni vikar je 2. decembra 1699 predlagal najprej na zasebnem sestanku pri proštu J. K. Prešernu (navzoči so bili še kanonika Pichi in Pillichgraz ter župnik Rasp), da bi staro stolnico, ki jo je potres 12. februarja zelo prizadel, podrli in postavili novo v italijanskem baročnem slogu. Kapitelj

je predlog 15. januarja 1700 sprejel, škof pa z okrožnico 22. marca istega leta vsem cerkvam naročil, naj zidavo podprejo. Njegov brat Janez Gregor je oskrbel temeljit popis stare stolnice, sam pa poskrbel za arhitekta Andreja Pozzo, stavbenika (predvsem Schnediza) in slikarja Quaglia. Vse svoje organizatorske sposobnosti je posvetil zidavi, jo podprl z lastnimi denarnimi prispevki in dosegel podporo tudi od drugih. V šestih letih je bila stol-

*Rituale Labacensis,
Obrednik ljubljanske škofije*

nica, razen kupole, zgrajena. Na sinodi 30. avgusta 1706 je sprožil tudi pobudo o zidavi semenišča ter pooblaščen od škofa spet organiziral načrte, sredstva in zidavo. Že 5. maja 1708 začel stavbenik Schnediz koptati temelje med stolnico in Ljubljnico po načrtih Carla Martinuzzija, a je zidava zaradi ovir tudi od sosednjih frančiškanov in mestnih oblasti le počasi napredovala, tako da je bilo ob njegovi smrti dokončanih le nekaj delov.

Semeniška knjižnica

Umril je 19. aprila 1714 zaradi kamna v mehuru, skupaj s starši pa je pokopan v grobnici Dizmove bratovščine.

Biografski zapis o tem vsestransko nadarjenem možu, enem največjih svojega časa, je v Slovenskem biografskem leksikonu prispeval pokojni profesor Marijan Smolik.

DOGODKI PRED NAMI

- Na **cvetno nedeljo, 2. 4.**, bo pri vseh mašah blagoslov butaric in zelenja. Slovesen blagoslov s procesijo ob 9.00 bo vodil škof dr. Anton Jamnik. Zberemo se na nadškofijskem dvorišču. Ta dan začnemo s spovedovanjem pred veliko nočjo.

GODOVI IN PRAZNIKI

- **Nedelja, 26. 3.: 5. postna, tiha nedelja**
- **Ponedeljek, 27. 3.:** sv. Peregrin, redovnik
- **Torek, 28. 3.:** sv. Milada Praška, devica
- **Sreda, 29. 3.:** sv. Bertold, redovni ustanovitelj
- **Četrtek, 30. 3.:** sv. Janez Klimak, opat
- **Petek, 31. 3.:** sv. Gvido, opat
- **Sobota, 1. 4.:** sv. Tomaž Tolentinski, misijonar, mučenec
- **Nedelja, 2. 4.: CVETNA NEDELJA**

POBOŽNOST KRIŽEVEGA POTA

je v stolnici vsak petek ob 8.30 in po večerni sveti maši ter ob nedeljah ob 15.30.

Lepo vabljeni!

SKUPNA MOLITEV V STOLNICI

Vsak dan

8.30 in 18.00: rožni venec

Nedelja

15.30: molitev pred izpostavljenim Najsvetejšim

Prvi četrtek

po večerni maši molitev v čast svetemu Jožefu

Prvi petek

8.30: molitev pred izpostavljenim Najsvetejšim

15.00: ura Božjega usmiljenja

Prva sobota

8.30: molitev pred izpostavljenim Najsvetejšim

URNIK SVETIH MAŠ

DELAVNIKI:

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 18.30

OB SOBOTAH IN PRVIH PETKIH tudi ob 16.00

CERKVENI PRAZNIKI NA DELOVNI DAN:

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 16.00, 18.30

NEDELJE IN ZAPOVEDANI PRAZNIKI:

6.30, 8.00, 9.00, 10.30, 11.30, 12.30, 16.00, 18.30

Mobilna aplikacija
Stolnica

TBB – stolniška oznanila
izdaja Stolni župnijski urad.
Odgovarja Roman Starc, župnik.
Dolničarjeva 1, Ljubljana.
roman.starc@rkc.si / 041/746 354
<http://www.stolnica.com/>

Informacije dobite tudi na spletnem naslovu: <http://stolnica.com/>
Stolnica - Ljubljana - Cathedral
[@stolnica](https://www.facebook.com/stolnica)